

Rapport

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat het college van burgemeester en wethouders van Franekeradeel niet bereid is tot het treffen van een voorziening die het mogelijk maakt dat rolstoelgebruikers toegang hebben tot het oude monumentale Stadhuis van Franeker.

Beoordeling

I. Bevindingen

1. In de gemeente Franekeradeel kan op diverse locaties worden getrouwd. De meest gewilde van deze locaties is het voormalige monumentale stadhuis van Franeker (verder: het Stadhuis). Dit eind 16e eeuw gebouwde Stadhuis is in de 18e eeuw uitgebreid met een vleugel, waarin de in 18e eeuwse stijl ingerichte fraaie trouwzaal is gevestigd. Deze zaal heeft 50 zitplaatsen en een aantal staanplaatsen en is voor bruiloftsgasten alleen bereikbaar via de stenen buitentrapp aan de straatzijde.

2. Verzoeker is als buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand betrokken bij huwelijksvoltrekkingen in de gemeente. Volgens hem krijgen hij en zijn collega's bij herhaling de vraag voorgelegd waarom er geen lift in het gebouw is en het gebouw dus niet toegankelijk is voor rolstoelgebruikers. Verzoeker stelde dat ook zonder afbreuk te doen aan het monumentale karakter van het gebouw een oplossing kan worden getroffen door middel van een liftconstructie aan de achterzijde van het gebouw, dan wel het gebruik van een mobiele lift aan de straatzijde.

Verzoeker bracht de kwestie meer dan eens onder de aandacht van de gemeente. De gemeente stelde op het standpunt dat er binnen de gemeente nog vijf andere locaties zijn waar kan worden getrouwd die wel toegankelijk zijn voor rolstoelgebruikers. Eén daarvan is het Martenahuis, het voormalige gemeentehuis van Franekeradeel, dat een gelijkwaardig alternatief is voor het oude Stadhuis van Franeker.

3. Verzoeker wendde zich tot de Nationale ombudsman omdat hij het standpunt van de gemeente niet bevredigend vindt. Zijns inziens horen openbare gebouwen toegankelijk te zijn voor gehandicapten en is het oude Stadhuis veruit de meest gewilde en mooiste trouwlocatie. Het aanbrengen van een liftconstructie aan de achterzijde van het gebouw is volgens verzoeker technisch mogelijk, zonder dat dit afbreuk doet aan het monumentale gebouw.

4. In zijn reactie op de klacht en de in verband daarmee gestelde vragen deelde het college van burgemeester en wethouders van Franekeradeel onder meer het volgende mee:

a. Het voormalige Stadhuis van Franeker is sinds 1998 niet meer als gemeentehuis in gebruik. Dat geldt voor zowel het ambtelijk apparaat als voor de vergaderingen van de gemeenteraad, omdat het niet meer voldeed aan de vereisten van de Arbeidsomstandighedenwet en slecht toegankelijk is voor gehandicapten. Het gebouw wordt nog sporadisch gebruikt voor representatieve ontvangsten en kan in de zomer op bepaalde middagen worden bezichtigd. In de trouwzaal kan worden getrouwd, maar omdat het hoge bordes een bezwaar kan zijn voor rolstoelgebruikers, heeft het college een aantal andere locaties aangewezen als trouwlocatie.

b. Het is niet zo dat de monumentale status - het Stadhuis is een rijksmonument - wordt aangewend om niets te doen; de staat van het gebouw laat een aanpassing voor rolstoelgebruikers gewoonweg niet toe. Gezien de kosten en de problemen bij de haalbaarheid van een technische aanpassing is destijds daarom besloten om andere trouwlocaties aan te wijzen.

c. De gratis huwelijken worden gesloten in het voor iedereen toegankelijke gemeentehuis aan de Harlingerweg. Verder worden er jaarlijks nog 80 huwelijken gesloten, waarvan zo'n 70 in het Stadhuis. Daarbij moet worden bedacht dat een huwelijksvoltrekking op het Stadhuis goedkoper is dan op een andere locatie en ook goedkoper dan in bijvoorbeeld Leeuwarden.

d. Voor zover bekend is vanwege een handicap in de afgelopen drie jaar twee keer gekozen voor een andere locatie dan het Stadhuis. Deze bruidsparen konden tegen het (lagere) tarief voor trouwen in het Stadhuis, in het monumentale Martenahuis trouwen.

e. Aan de door verzoeker genoemde alternatieven kleven een aantal nadelen. Een mobiel rolstoelplateau brengt mee, dat moet worden voorzien in de opslag, de stalling, mankracht, het transport, en in aanpassingen zoals een tijdelijke verankering, electra en anti-slipmateriaal.

Aan een technische voorziening aan de achterzijde - een hefplateau aan de buitenzijde en het maken van een toegang in de zuidgevel - is in 2001 al eens gedacht, maar dit is niet uitgevoerd. De bezwaren waren een informele afwijzing door Monumentenzorg en de geraamde kosten van in totaal € 40.000, exclusief de aanpassingen in het gebouw. Verder werd gevreesd voor een ongemakkelijk gevoel voor de mindervalide, omdat de constructie deed denken aan een lift voor bouwmaterialen.

Al met al achtte het college het niet meer urgent om een kostbare voorziening te realiseren bij het Stadhuis.

II. Beoordeling

5. Het vereiste van adequate organisatorische voorzieningen houdt in dat overheidsinstanties hun administratieve beheer en organisatorisch functioneren inrichten

op een wijze die behoorlijke dienstverlening aan burgers verzekert. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen externe voorzieningen, met als functie de dienstverlening jegens burgers, en interne voorzieningen voor een goed verloop van interne processen bij de overheid.

Het beginsel van adequate organisatorische voorzieningen impliceert dat overheidsgebouwen en ruimten die voor het publiek toegankelijk zijn ook goed bereikbaar moeten zijn. Dat geldt dus ook voor gehandicapten zoals rolstoelgebruikers.

6. De gemeente Franekeradeel beschikt over diverse locaties die geschikt zijn voor het voltrekken van huwelijken en die goed toegankelijk zijn voor mensen die vanwege een handicap zijn aangewezen op een rolstoel. De gemeente biedt dus voldoende adequate voorzieningen aan alle burgers die in de gemeente willen trouwen of een huwelijk willen bijwonen.

7. De locatie die vanwege de sfeervolle trouwzaal het meest in trek is bij bruidsparen is per rolstoel echter niet bereikbaar. Deze locatie is het oude Stadhuis van Franeker dat de status van rijksmonument geniet en niet meer voor overheidsdiensten in gebruik is, met uitzondering van huwelijksvoltrekkingen.

Een aanpassing van de monumentale hoofdingang van het Stadhuis ten behoeve van rolstoelgebruikers staat bij beide partijen niet ter discussie. Volgens verzoeker is het echter wel mogelijk om via een liftconstructie aan de achterzijde van het gebouw of anders met behulp van een mobiele lift een oplossing te vinden.

Het college wijst een aanpassing om praktische redenen af. Voor wat betreft de voorstellen van verzoeker wijst het college op factoren van technische en financiële aard, waaruit blijkt van ernstige twijfel of een acceptabele constructie wel realiseerbaar en betaalbaar is.

8. Gelet op de feiten en omstandigheden van dit geval kan het college in zijn standpunt worden gevolgd. De gemeente biedt voldoende adequate gelegenheden voor het voltrekken van een huwelijk, al naar gelang de keuze van een bruidspaar. De omstandigheid dat de als meest sfeervol ervaren locatie niet toegankelijk is voor rolstoelgebruikers is een afweging die het bruidspaar bij zijn keuze moet maken waarbij aangetekend moet worden dat er nog een monumentaal pand als alternatief is.

De afweging die het college in dit geval heeft gemaakt om vanwege kostenoverwegingen het Stadhuis niet toegankelijk te maken voor rolstoelgebruikers is een redelijke afweging die het college op grond van zijn beleidsvrijheid kon maken.

De onderzochte gedraging van het college van burgemeester en wethouders van Franekeradeel is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het college van burgemeester en wethouders van Franekeradeel, is niet gegrond.

Onderzoek

Op 12 augustus 2009 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer D. te Franeker, met een klacht over een gedraging van het college van burgemeester en wethouders van Franekeradeel. Naar deze gedraging werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd het college van burgemeester en wethouders van Franekeradeel verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Tevens werd het college een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

Betrokkenen deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

1. De brief van verzoeker van 10 augustus 2009;
2. De reactie van het college van burgemeester en wethouders van Franekeradeel van 3 december 2009, met bijlagen.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

Op grond van het Bouwbesluit 2003 dienen nieuwe woningen en voor het publiek toegankelijke ruimten in utiliteitsgebouwen zoals fabrieken, scholen en ziekenhuizen toegankelijk te zijn voor gehandicapten. Bij een aanpassing van een bestaand gebouw dient te worden getoetst aan de nieuwe vereisten van het Bouwbesluit.

Voor monumentale panden geldt dat gemeenten een afweging moet maken tussen het belang van het behoud van de monumentale waarde en het beoogde gebruik van het pand en het toegankelijk maken voor rolstoelgebruikers.

In een notitie van de minister voor Wonen, Wijken en Integratie aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal (Kamerstuk 2006-2007, 30800 XI, nr. 100) wordt hierover opgemerkt dat als een hoofdingang van een gebouw vanwege de monumentale waarde niet geschikt is of kan worden gemaakt om voldoende toegang te verlenen aan rolstoelgebruikers, de eigenaar ervoor kan kiezen om een andere ingang toegankelijk te maken voor rolstoelgebruikers. Mocht ook dat niet mogelijk zijn, dan dient de eigenaar zich af te vragen of het gebouw wel geschikt is om te gebruiken, vooral als het gebruikt wordt voor publieke dienstverlening.